

causa prælationis, successionalis, vel confisicationis, aut cu-
jusvis alterius tituli particularis, cum tunc reputetur tan-
quam tertius, & extranea persona, nec exinde oritur illa
repugnatio, quod dominus directus universalis dicatur
subfeudatarius proprii feudatarii, ut notans Claper, *quæst.
caus. 105. sub n. 27. Puguer. dec. 19.*

Parum demum Paternentibus profuit alia defensione
præsumunt, ostentando quamplura instrumenta concessio-
num ab ipsis factarum fine Camera confessi, & non solum
cum receptione laudem, sed & cum expreßione, quod
bona erant majori Signiorae diffituentibus obnoxia. Et
enim prævaluerunt apud Dominos Camera responsiones,
innixe super eo, quod concessiones fuerunt feri omnes ex-
plete ad formam initarum transactionum, quarum vigore
vetita non erat Paternentibus infra præfiam summam libe-
ra alienatio, & si que fuerunt gela cum laudemiorum
solutione extra limites conventionum, aut dignoscuntur
revocata, aut tanguam æquovita non defructum probatio-
num universalis dominii, tot alius uocis demonstrationi-
bus, ac ex facto ipso Paternentibus confirmata; cum ab-
solutum in iure sit non sufficere solam cænaculationem
in contractibus factam, quod bona sint libera, ad subfran-
chum onus eisdem infixum, ut de bonis fideicommissis sub-
iectis, & alienatis tanquam liberis, firmiter tenuit Rota in
Rom. idem com. de Avila 16. Junii 1692. §. 21 altera, cor. bo.
me. Emerit. ac. Martii 1694. §. Fin. in fin. cor. R. P. D. Mu-
to, & in Rom. fideicom. de Inconrat. 16. Maii 1695. §.
Nulla liquet in fin. cor. codem bo. me. Emerit.

Necnulla adest implicatio, quod dd. Cives, & incolae
quandoque exegerint laudem in alienationibus factis ab
eorum subemphyteutis; nam ut superius obseruatum fuit,
licebat, & licet Comitatibus servata forma bullæ *Tesi-
monio*, dare ad novum accipitum, seu emphyteum co-
rum bona francia, & libera, ubique ipsis reservare iura lau-
demiorum solvenda ab eorum subemphyteutis, quod tam
enim nihil prejudicat domino directo universalis, ac Super-
ior penes Cameram residenti, cum in specie etiam iuriis
dispositione, se usus conseruandario, quando subemphy-
teuta aliena bona in subemphyteum recepta, non debeat
laudem in domino superiori, & mediato, qualis est Came-
ra, sed domino directo particulari, ac immedio, Chassen.
ad confess. Burgund. rub. 3. §. vers. sed caus. Gam. decis. Lu-
cian. 244. num. 7. Ideoque ex hac laudemiorum solutione,
quandoque facta ad favorem dominorum particularium,

MANTISSA DECISIONUM SACRAE ROTÆ ROMANÆ, ad Librum Secundum THEATRI VERITATIS & JUSTITIÆ, CARDINALIS DE LUCA *Qui est* DE REGALIBUS, *Hoc est*

DE OFFICIIS VENALIBUS, LOCIS MONTIUM, &c.
Aliisque Juribus ad materiam Juris prohibendi pertinentibus &c.

ARGUMENTA DECISIONUM DE REGALIBUS, &c.

DECISIO I. Cavallizen, Transactionis

Tranfactionis obligatione Camerali vallata habet execu-
tione paratam, nisi sit evidenter nulla, vel enor-
miter levia; illius inobseruatio ab impugnante cum
neccesaritis requisitus probanda est, adeo ut non sacrificat
defectus ad implementum ex parte alterius ex transfigentibus,
cum ad eius observantiam cogi possit. Obligatio
per subditos suscepta molesti in molendinis Baroniis
non latit Ecclesiastica libertatem, etiam per persona
Ecclesiastica prius molendina ab ipsomet Barone emer-
int, cum huiusmodi obligatio non proveniens ex aliqua
vi coactiva, sed ex mera transfigentia voluntate eundi
potius ad unum furnum, quam alterius.

DECISIO II. Cavallizen, Furni super bono iure.

Licet Baro nequeat prohibere Ecclesiasticis construc-
tionem furnorum, prefertim pro eorum usu; potest ta-
men suis vassalibus prohibere, ne in dictis furnis panes co-
quant, quando prefati vassalli se obligant ad furnum
Baronis accedere, cum illa voluntaria obligatio eundi
potius ad unum furnum, quam ad alium, liberatii Ec-
clesiastica non prejudicat.

DECISIO III. Cavallizen, Bannalitatis Furni

super manutentione.
Baro potest subditis prohibere, ne furnis construunt, & illi-
panes coquant, si ipsius favore concurat titulus expressius
privilegi, & conventionis, vel tacitus proveniens ex
immemorabili prescriptione, aut professione, cum admixa
vassalorum prohibitione, & subfecuta eorum acquisi-
tientia ita excedere competit Baronii quasi possesso juris
cogendi vassallos ad furnandum in suo furo privative
quoad alios. Tranfactionis per testes de auditu in antiquis
probari potest, maxime si ad finit conjectura, & admini-
cula, & que sint ista administrula ad effectum cogendi
vassallos ad furnos Baronii accedere, late hic disfutur.

DECISIO IV. Cavallizen, Bannalitatis Furni

super manutentione.
Idem est argumentum antecedentis decisionis super manu-
tentio emanatur.

DECISIO V. Cavallizen, Bannalitatis Furni.

Argumentum in antecedentibus decisionibus reperitur.

DECISIO VI. Romana Officii.

Confervatores urbis certo tempore residentes prorogare, &
extendere non possunt officia à vita unius in personam

alterius, in præjudicium conservatorum successorum.

DECISIO VII. Romana Officii Agro Felicie.
In hac Magistrali decisione firmatur in alio casu simili
idem, quod in proxime precedentibus Decisione fuit de-
cifum, non posse facilius per conservatores Urbis certo
tempore residentes prorogari, & extendi officia à vita
unius in personam alterius, in præjudicium conservato-
rum successorum. Et amplius in hac decisione firmatur
quod extensio huiusmodi, etiam confirmata per Papam,
non fortius effectum, & quia confirmatione est in forma
communi, & deest scientia specifica Papæ, quod con-
servatores non poterant facere extensio[n]em.

DECISIO VIII. Romana locorum montium.

Ad loca Montium uti fideicommissaria non datur. Immis-
cio, si in litteris patentibus vinculum fideicommissi non
legatur, et si illud alia fuit cum mandato Judicis dele-
tum, firmo tamen remanente alio vinculo Evictionis; &
acquirens loca montium libere vel cum certo tantum
vinculo à Principe mediante eius officiali, recognoscit in
Dominum ipsum Principem, & non potest ab alii super
locis montium molestari, præcipue si prius idem Prin-
cipes deleverit vinculum fideicommissi. Verbo pecunia-
rum retractacione ex locis montium venditorum cum li-
centia Principis, ad effectum extinguendu[m] debita, quo-
modo probetur, & de illa nec de multiplico ordinato à
Principe, quando creditor non debet esse tollitus.

DECISIO IX. Romana Cen[si]o.

Creditor anterior avocat pecunias solutas posteriori cum
obligatione de restituendo prioribus & posteribus. Cen-
sus extinguitur proportionabiliter per receptionem bo-
norum in causam illius, loca montium cum vinculis
evictionis, & de restituendo prioribus & posteribus asti-
mantur scuta & feci si loca montium fuerint ad instan-
tiām creditorum liberata à vinculo fideicommissi per
Principem, tunc enim a coereditoribus avocantur pro-
valore intrinseco feitorum centum.

DECISIO X. Romana Reintegrationis.

Reintegratione ad loca montium alienata cum fallo manda-
to procure, datur, & quomodo locorum montium alie-
natorum posseſſo probetur ex litteris patentibus, & li-
bris secretaria locorum montium.

Sententia contumacialis, si prolatā sit in Judicio crimina-
li, etiam mediante probatione delicti, predicta eriam

Mantissæ Decisio I. Lib. II.

in iudicio civili, præcipue si proveritate criminis concurrat confessio procuratoris ad miniculata: Loca montium transfeunt libera in empore, si vendantur à vero Domino, securi sì non Domino cum falso mandato procure; tunc enim verus Dominus potest illa vindicare: magistratice articulus hic dicitur.

DECISIO XI. *Romanæ Reintegrationis,*

Hæc Magistratice ac solida Decisio non eget argumentum, cum sit confirmatoria præcedentis, & in ea æquissima

INDEX DECISIONUM.

- C**avallicen. Bannalitatis Furni super manutentione, Mercurii 5. Decembris 1696. Prisola, Dec. III.
Eadem, Mercurii 26. Junii 1697. Eadem, Dec. IV.
Eadem, super bono jure, *eadem die*, Eadem, Decisio V.
Eadem Furni super bono jure, Mercurii 5. Decembris, *codem*, Dec. II.
Eadem Transactionis, Luna 7. Maii 1696. Prisola, Dec. I.
R.
Romana Censu, Luna 15. Junii 1699. Caprara, Dec. IX.
- Eadem locum montium, Veneris 7. Maii 1694. Ursino, Decisio VIII.
Eadem Officii, Veneris 4. Martii 1695. Caprara, Dec. VI.
Eadem Officii Aque Felicis, Veneris 4. Junii 1700. Molines, Dec. VII.
Eadem Reintegrationis, Luna 25. Januarii 1700. Scors, Decisio X.
Eadem Reintegrationis, Luna 11. Junii, 1700. *codem*: Decisio XI.

R. P. D. P R I O L O .

Cavallicen. Transactionis,
Luna 7. Maii 1696.

A R G U M E N T U M .

Transactio obligatione Camerali vallata habet executio-
nem paratam, nisi sit evidenter nulla, vel enormiter
illiū inobseruantia ab impugnante cum necessaria-
riis requiri probanda est, atdeo ut non sufficiat defectus
adimplentis ex parte alterius ex transfigentibus, cum
ad eis observantiam cogi possit. Obligatio per subditos
suecepta molendi in molendinum Baronis non ledit Ecclæ-
sticasticam libertatem, etiamsi perfoma Ecclæsticasticis prius
molendina ab ipsomet Barone emerint, cum huiusmodi
obligatio non proveniat ex aliqua vi coactiva, sed ex me-
ra transfigentibus voluntate eundi potius ad molendinum
unius, quam alterius;

- S U M M A R I U M ,**
- 1 **T**ransactio est exequenda, nisi sit evidenter nulla, vel enor-
miter laevia.
  - 2 **T**ransactio per centum annos inobseruata præsumitur revocata,
vel annullata.
  - 3 **H**abent pro se transactionem non incumbit onus probandi ob-
servantiam.
  - 4 **P**acta particulari per generale non censemur derogatum.
  - 5 **L**ocationes in executione transactionis facia demonstrant il-
lum obseruantiam.
  - 6 **S**ententia per contradicas obtenta, & a partibus executa,
eandem vir habet, ac si contradicitoris iudicio emanasset.
  - 7 **P**rocessiones facta adversus agas transactionis contrarias, il-
lum executionem ostendunt, & inobseruantiam destruunt.
  - 8 **T**ransactio non dicitur interversus actibus pasci, & claus-
dissimil eadem contraria, nec quasi posse exinde quiesca.
  - 9 **D**eferit adimplentis ex parte unius non ejus modis receden-
ti a transactione.
  - 10 **T**ransactio non censemur per posse reponere innovata, si ista nihil
cum priore communis habet.
  - 11 **O**bligatio per subditos suecepta molendi in molendino Baronis
non ladi Ecclæsticasticam libertatem.
  - 12 **E**x parte Laicorum nullum inferri potest prædictum personis,
aut bonis Ecclæsticasticis.
  - 13 **I**ntellige, quando agitur de aliquo onere imponendo, vel præ-
judicio inferendo, secus in materia inäderent, qua de-
pendet à voluntate transfigentium.
  - 14 **P**rendit unius molendini a Barone per sonis Ecclæsticasticis facta
cum iuribus, & pertinentiis, non impedit, qui posset sub-
dit cui Barone transfigere possit, ut in altero ejus molen-
dino frumenta molere teneantur.
  - 15 **E**riamini præmissa sit evictio perpetua.

D E C I S I O I .

Bligationem molendi in perpetuum propria frumenta
in molendino Baronis de Cavitmontibus, solemiter
sueceptam per communitatem vigore transactionis que
de anno 1478 plures præverte tentarunt homi-

Super Mater. de Regalibus, &c.

de quo tempore Barones etiam reportarunt sententiam Cal-
meralem in judicatum transactam, approbantem prædi-
ctam transactionem, que quamvis emanaverit per contra-
dictas, cum ab illa communitas non appellaverit, & postea
succubuerit in taxatione, & refectione expenfarum, eam
6 dem vim habet, ac si in contradicitorio iudicio emanasset,
ut modo tenet Rot. dec. 486. n. 8. & seq. p. 14. dec. 512. n. 7. p. 18.
rec. & cor. Bich. dec. 29. n. 6. & seq. alibi passim. Successive de
ann. 1581. Barones in consilio communitatibus expresse pro-
testati sunt contra nonnullos artus per homines aduersi-
transactio introducte volentes, & de munus an. 1635.
facultas per communitatim perita, intendi libertate, In qua
7 reperiebatur, fuit illi expresse denegata, quia omnia fati
demonstrant effectuationem transactionis, vel observan-
tiam fuisse semper à Baronibus impugnata.

Nil pariter relevant in hoc iudicio telles admissi pro ma-
nuentione, tum quia sunt extrajudiciales, tum quia non
specificant, quanto tempore homines communatis ieven-
tut ad Molendinum Patrum, minusque quod, sciente, &
patiente Barone, per spatium 30. vel 40. annorum contra-
venient, & quot fuerint contravenientes, nam cum isti
potuerint esse pauci, & clandestini, fine necessarii requiri-
tis, dici non potest interversa transactio, minusque quai
8 posse exinde querita Baro, ut notat Paris. conf. 112. n.
45. & cap. 1. Rot. post Poth. de manu. dec. 46. n. 5. & seqq.

Sed quatenus etiam subfuerit non adimplentum ex
parte Baronis, ite non eff modus recedendi à transactione
9, foliometer stipulata, quidquid est, si ageretur de contra-
dictu nominatio, vel adfert in ipsa transactione pacum re-
solutivum; sed tantum potest communitas, iuxta naturam
correlativorum, eadem actione, quo cogitur observare trans-
actionem, agere pro adimplimento promotorum etiam ex
parte Baronum, ad tex. in 3. p. 16. p. 39. & 1. t.
ubi p. 39. n. 40. C. de transact. Rot. cor. Pen. d. 1207. n. 7. ibique
Add. & in Melebit. transactionis 19 Junii 1692. f. Deman.
coram R.P.D. meo Caprara, emanata in terminis casus de
quo agitur.

Nec dici potest invocata controversia transactio per
aliam dean. 1623, tanquam ad alium effectum emanata,
& super separatione, & divisione bonorum allodialium à
feudalibus ratione onerum imponendorum, qua nihil com-
mune habet cum hac particuliari conventione; obligatio-
nem enim communatis molendi in proprio molendino
Baronis non desumunt à bannalitate, sed à controversia
transactione.

Minus executionem huius transactionis impedit valent
Patres Carthusiani tanquam contraria eorum Ecclesiasticæ
libertatis, & praedicti contractui emptionis alterius
molendini factu cum ipsorum Barone transfigente, lego-
rem enim Ecclesiasticæ libertatis defensabant ab impedimen-
to, quodmodum prætabatur per Baronem hominibus
de Cavitmontibus, ne accederet valent ad illum Molen-
dendum: fuit DD. observantia tale impedimentum non
provenire ab aliqua lege, vel vi coactiva ejusdem Baronis,
in quo casu procedunt omnes auctoritates pro Pribus al-
legante; sed Baronem agere tantum tanquam privatum
personam pro observantia pactorum, ad quæ ex mera vo-
luntate, & ex causa proprii luci, & commodi universi-
tas se obligavit, quod alias nisi cum magna impensa con-
sequi potuerit, ut optimè distinguit Panimol. dec. 26. ad
nos. q. num. 13. Quoniam stante libertate accedendi ad que-
11 cumque molendina ad libitum, convenio eundi potius
ad unum, quam ad alium, est actus consequitus præ-
dictis libertatis, & non illicitus, neque laevius Ecclesiasticæ
libertatis.

Nec obstat, quod neque per pactum inferri possit ali-
quod prædictum personis, vel bonis Ecclesiasticis; qui
13 pariter hoc procedit, quando agitur de aliquo onere im-
ponendo, ut in decif. ex adverso allegata coram Cel. 2. 59.
vel prædictio de direcione inferendo, secus in materia in-
differenti, & qui omnino pender à voluntate transfigen-
tium, qui posset sibi imponere necessitatem eundi potius
ad molendinum unius, quam alterius, Vennig. conf. 10.
n. 3. ver. nulli jure, & seqq. ut quo ad fin. Grat. d. 564. n.
55. Galp. Ant. Thef. dec. 16. p. 56. med. Panimol. d. dec. 26. ad
nos. q. num. 13.

Eadem reponstone tollitur etiam alterum objectum
empcionis, quamvis præcedenter transactioni facta, &
cum omnibus suis iuribus, & pertinentiis; quia in con-
tractu non legitur jus aliquod concepsum cogendi commun-
itatem ad molendinum in molendino vendito, sed tantum
in observantiam proprii obligationis cogitare furnare in fur-
no Baronali privative quod alios; talis coactio uti proveniens
ex ip-

iendi frumenta sponte inferendum, & manutentio in tali
libero exercitio, in quo à nemine Patres molestantur. At
si universitas, & homines tractu temporis ad dictum mo-
lendum amplius accedere noluerint, & modo ex vi
transactionis non posint, hoc non est imputandum Baro-
ni, nec dicendum, quod contravenerit contractui jam
cum Pribus stipulato, ut firmant Surd. conf. 321. n. 20. &
21. & Capit. Latr. conf. 8. n. 28. & sequentes theorican
Alberti, in i. manuscript. Cod. de Lervi. & aqu. Jaf. in i. quoni-
mū n. 86. ff. de flumin. nec non Alex. conf. 194. vol. 2. & conf. 22.
vol. 7. fori per ior. examinat in genere facultatem constitundi
de novo molendina.

Minus perpetuas temporis contenta in transactione
pacto irrogare potest haec qualitatem praedictam Ecclesiasticæ libertati: nam tempus non est modus inferendi
talem latitudinem, sed præcipue derivat ex lege, vel statuto
precipiente, seu prohibente aliquid contra Ecclesiasticam
libertatem, quod etiam si momentaneum est, illam la-
deret: ultra quod in casu præsenti perpetuas provenit ex
natura contractus, quia sicut communatis voluit in per-
petuum obligatum Baronem, & illius successores ad deri-
vandas aquas, & conservandas foveas; ita & ipsa au-
tem debet perpetuam obligationem accedendi ad il-
lum molendinum, & frumenta molendi ad rationem con-
ventant.

Et ita utraque parte &c.

R. P. D. P R I O L O .

Cavallicen. Bannalitatis Furni super bono jure.

Mercurii 5. Decembris 1695.

A R G U M E N T U M .

Licet Baro neque prohibere Ecclesiasticæ construcio-
nem furnorum, praetertim pro eorum usu, potest tem-
men sius vasallus prohibere, ne in dictis furnis panes co-
quunt, quando præfati vasallii se obligarunt ad furnum Baronis ac-
cedere, cum illa voluntaria obligatio eundi
potius ad unum furnum, quam ad alium, libertati Ec-
clesiasticæ non præjudicet.

S U M M A R I U M .

Cilibet licitum est furnos construire.

2 **B**aro sius vasallus prohibere non potest, ne ad furnos
Ecclesiasticorum accedant, ibique panes coquunt.

3 **F**alili, si vasallii se obligarunt ad furnum Baronis ac-
cedere.

4 **I**mmanus Ecclesiasticus competit Ecclesiasticis, ut præfer-
vatur a domine, non ut lucrentur.

D E C I S I O I I .

In disputatione habita coram me sub die 25. Junii proxi-
mo præteriti super dubio, An licitum fuere in loco de Ca-
vifontibus, eisdem territorio confinare furnos? affirmativa
prodit resolutio favore Carthusiorum bonis pafuis, & communi-
tatis dicti loci: sed cum in hodierna audiencia moder-
nus Baro tunc non auditus ultra admitteret PP. Carthusianis
furnis facultatem in sententia A.C. concessam de construendo
furnum per eos jam inchoatum: solum opponebat talem
facultatem competere non posse communatam in eadem
sententia non comprehensae, eoque magis quia ex trans-
actione inita inter ipsum, & Baronem, confabatur de illius titu-
lata possessione cogendi ius subditos ad furnandum in
suo furno Baronali privative quod alios: cumque in alla
decisione hodie emanata super manutentione justificata
fuerit haec coactiva posse Baronis, DD. steterunt inde-
cisus, iuxta modum inferius exprimendum.

Ex naturali siquidem, & indefinita libertate quilibet
competenti permisa fuit aperio novi furni PP. Carthusianis,
qui cum non essent comprehensae in transactione ini-
tata cum Barone, tali facultate privari non potuerunt, iuxta
authoritatis in alia decisione allegatas, s. Affib., & com-
probatur etiam a scrivenibus pro Baronе.

Non relevant, quod sicuti per Baronem non impugna-
batur aperio novi furni, ita ab illo impediti non po-
set liber accessus Vasallorum ad furnandum in furno PP.
Carthusianorum, ne ita ex illius oppositione indirecte le-
deretur immunitas Ecclesiæ: Quia cum universitas dicti
loci ex pragmula conventione, de qua tuus alcum fuit
in alia hodierna decisione, se obligaverit accedere ad fur-
num Baronis, cumque in iure non repugnet, quod ipsa
potuerit tali naturali libertati renunciare, quatenus in ob-
servantiam proprii obligationis cogitare furnare in fur-
no Baronali privative quod alios; talis coactio uti proveniens
ex ip-

Mantissa Decisio II. & III. Lib. II.

Sex ipsam voluntate communitatibus; que voluit se taliter obligare, non est contraria libertati Ecclesie, neque illa in aliquo prejudicat, ut bene probant Vermigliol. cons. 100. n. 3. & leg. Grat. c. 564. n. 55. & 56. Thes. Jun. in addit. ad Thefau. dec. 16. pol. med. Panmol. dec. 26. adnot. 4. n. 5. & comprobatur fuit inter easdem partes in alia Cavallicens. juris molendi. 7. Maii proxima præteriti. s. nec obstat, coram me.

Eoque libentius DD. iurant in hac sententia, quæ coendo sub ditis ad observantium præstabilitatem obligacionis, nullum damnum infertur Carthusa circa ius qualitatis, sed impediens coram liberum accessum ad furnum per ipsam noviter constituta illa tantum per direcnum ladiutum in lucro quaerendo, quod sane præjudicium non venit attendendum, cum dumtaxat ad ilium effectum considerari debeat, ne Ecclesia sit in actuali danno, iuxta doctrin. Dec. in. Ecclesiæ S. Mariae n. 240. ver. 3. conclusu de conser. cum alii pluribus relatis per Bellet. disq. Cleric. p. 1. de exempt. Cler. & secular. §. 5. n. 129. & concordat Ant. var. reg. l. c. 111. n. 34. ver. præteriti. & Card. de Luca de regal. dif. 5. c. 2. n. 14. dif. 5. n. 2. & dif. 131. n. 11. & leg. & de juri. & for. comp. dif. 49.

Ex ita ex premisssis DD. confirunt, PP. Carthusianis licet iam esse constructionem novi furni, qui duxat deservire debet pro ipsorum usu, & commodo, citra quod alii de dicto loco ad illum accederre valeant in prejudicium Baronis, & iuxta hunc modum steterunt in decisis, utraque parte auditia ecc.

R. P. D. P R I O L O .

Cavallicens. Bannalitatis Furni super manutentione.

Mercurii 5. Decembris 1696.

A R G U M E N T U M .

Baro potest subditus prohibere, ne furnos construant, & illuc panes coquant, si ipsius favore concurrat titulus expressus privilegi, & conventionis, vel tacitus proveniens ex immemorabilis præscriptione aut professione, cum admixta vaſſallorum prohibitione, & subsecuta corum acquiescentia ut exinde competat Baronii quæ professio iuris cogendi vaſſallorum ad furnandum in suo furno præprivative quoad alios. Transactio per testes de auditu in antiquis probari potest, maxime si ad finitum conjectura, & administrata, quæ fint ista adminicula ad effectum cogendi vaſſallorum ad furnos Baronii accedere, latè hic dicuntur.

S U M M A R I U M .

1. **B**aron potest vaſſallis prohibere, ne in proprio soloſup- nos construant, & illuc panes coquant.
2. **I**psius favore concurrat titulus expressus: præ privilegi, & conventionis, aut tacitus proveniens ex immemorabilis præscriptione, aut professione, cum admixta prohibitione, & subsecuta vaſſallorum acquiescentia.
3. **S**tante quæ professio cogendi panes in furno Baronii, & probandis accessu ad alios furnos, competit Baronii ma- numentio.
4. **O**bligatio ad Barone suscepta manutendit furnum, & coquen- di panes vaſſallorum, eidem ius tributus prohibendi acce- ssu ad alios furnos, & eos cogendi ad coquendam in furno Baronii.
5. **T**ransactio in antiquis per testes de auditu probari potest.
6. **M**axime si concurrant adminicula.
7. **C**oncio judicialis arguit præcedentem obligationem.
8. **Transactio ex obseruantia probatur.**
9. **P**rofessio immemorabilis presumit meliorum titulum de mundo.
10. **E**t operatur, ut Baro allegare possit, quod subditus se obli- gavit ad furnum Baronii accedere.
11. **E**x alibus facultatibus prædicta professa induci non potest, ni- se probetur prohibito, & acquiescentia.
12. **L**ongeva professa excludit quamlibet facultatibus presump- tioem.
13. **T**estes de libertate, & de facto affirmatio deponentes prævalere debent, subditus deponentibus super factu negati- vo.
14. **T**estes deponentes de alibus in viridi obseruantia permanenti- bus, prevalent alii.
15. **R**uinæ aliorum furnorum presumit eodem ad cogendum num- quæm deseruisse, & arguit Baronii competere ius cogendi ad propriis furnis accedere.
16. **E**xclusio plurimorum in locis adjacentibus non exclu- dit bannalitatem furni localis, immo eam arguit, si iste semper unicus extiterit.
17. **T**ransactio cum subditis inita cogendi eorum panes in furno facili

no Baroni, non comprehendit forentes.

18. Stante pluralitate personarum potest quis erraneam sui au- toribus confessioem impugnare.

D E C I S I O N I I I .

In decisione edita coram me sub die 25. Junii proximè præteriti favore communitatibus, & hominum de Cavallensis, & Cartuſia boni pauli tunc tantum infor- mantium, resolutum fuerat, moderno Baronii de Seytre non esse dandam manutencionem in qua professio coquendi panem vaſſallorum in furno Baronii præprivative quoad alios; sed in hodierna disputatione auditio etiam Barone ex novi facti circumstantiis ab illius defensoribus deductis recer- sum fuit à decisis.

Admittebant DD. conclusiones in alia precedenti deci- sione firmatas, quid cuilibet sicut in proprio solo furno conſtruere, & panes delatos coquere, citra quod Baronii inferiores possint ralem facultatem admovere, nisi illorum favore concurrat titulus expressus privilegi, & conventionis, aut tacitus proveniens ex immemorabilis præscriptione, vel ex jure servitius cum subsecuta vaſſallorum acquiescentia; sed modo ex testibus formiter examinatis tam de anno 1544, quam de tempore mota litis, & alius publicis documen- tis inferioris recentendi, confare vius fuit de antiqua titulata, & nunquam interversa professio Baronii coquendi panes in suo furno Baronii, cum admixta etiam prohibitione Vaſſallorum, qui in casu contraventionis excochi fuerint vel claudere furnos noviter aperro, vel pro panibus alibi decoctis peccas subire, & furnagium per- solvere; ex his alibus Baro constitutus fuit in qua profes- sionis iuris cogendi suos subditos ad furnandum in eis furno præprivative quoad alios; id est quod illi legitime, & titulatè possident debet manutendit, etiam si naturalis liberas reficiat, ut admittunt. Authoritates in alia decisione allegatae, ratio resolutionis, & comprobant in fortioribus terminis, Bart. contrari. 28. num. 10. cent. 1. Jovio de ol. em. in contrari. minor. glof. 18. num. 175. ver. empereor. Ann. singul. 557. ubi referit eam ad concilium à S. Concil. Neapolitano, Card. de Luca de regal. dif. 145. n. 4. cum plurib. legg. & Guidop. dif. 298. in ver.

Titulus vero resultare vius fuit ex transactione, de qua depontur sex testes formiter examinati usque ad unum 1544. Iste namque præferuntur, inter Baronies temporis, & universitatibus dicti loci initata fuisse correspективam obligationem subditorum, scilicet accedendi ad furnum Baronalem præprivative quoad alios, & Baronii è converso manutendit furnum perpetuo, & quilibet tempore furnabilem cum furnario habili, qui panes coquere, & à domibus ad furnum, & ad furno ad domos subditorum reportaret, cum sola responsione ad Vintensem, & non ultra profun- dagio; id est quod sicut ex hac correspeditiva conventione Baro tenetur propriis expensis conservare, & manutene- re furnum omni tempore furnabilem ad commodum uni- versitatis, & ulteriori gravatus remanent perpetuo one- re coquendi panem vaſſallorum, citra quod prætendere posset, quād solam vigescim partem, ut quoque dicen- dam est illius favore acquifitum fuisse suu subditis sub- ditis accessum ad alienos furnos, eoque cogendi ad co- quendam panes in suo furno Baronali, ut ita effectu recipi- ca contrahebitum equalitas, ad not. per Grat. cap. 564. nu. 55. Antonell. de temp. legal. lib. 4. cap. 10. nu. 14. Rota Conf. 66. nu. 7. Cepol. de servis urbani. præc. cap. 50. de furno n. 2. pol. med. ver. prel. intellige. Jovi. de Contrari. minor. glof. 18. n. 166. Gall. de fructib. dif. 6. art. 1. n. 76. ver. limitatio quatuor. Boer. dec. 125. n. 4. ver. & ex privilegio. Thesaur. dec. 1. Pediment. 15. num. 11. cum 9. & in addition. ver. in suis probatur. Coppen. deci- german. 19. num. 12. cum legg. & Rot. in recent. dec. 308. num. 2. part. 4. tom. 2.

Non relevante, quod de hac transactione, de qua agunt testes, nullum exet documentum; cumque ab ipsis prefatis testes, nullum exet documentum; cumque ab ipsis neque via fuerit, nec lege fuerit, immo cum ea in exteriorum & deponant solum de auditu ius suis majoribus nullam cau- fam scientie reddentes, atrendi non mereantur ad effectum probandi transactionem. Quia cum ista non exigat de ne- cessitate scripturam, relevari etiam potest ex solo testum depositione; id est quod cum in presenti agatur de contractu antiquissimo, certum centum annis, illius probatio per testes ad auditum communis sufficiens reputatur, ut advertunt Casanat. cons. 39. n. 56. Rot. coram Seraph. dec. 75. n. 1. cum legg. 16. Exclusio plurimorum in locis adjacentibus non exclu- dit bannalitatem furni localis, immo eam arguit, si iste semper unicus extiterit.

17. Transactio cum subditis inita cogendi eorum panes in furno facili

Super Mat. de Regalibus, &c.

facti circumstantiis haberi non possint testes de visu, & certa scientia, admitti debent etiam leviores probationes, ad tra- dita per Urecol. de transact. g. 2. n. 83. Farinac. de testib. quaff. 69. n. 44. & legg. & in his terminis Cyriac. controv. 464. n. 33.

Nec in praesenti deesse visa sunt adminicula effectuum hujusmodi transactionis comprobantia; constat siquidem de anno 1350. Baronem ad instantiam nonnullorum subditorum, nomine tamen totius populi, conventum fuisse ad reparationem furni Baronali, tunc ruinam minans, il- lamque de mandato Judicis fuisse fecutam; cumque ex jure dicti coactione perniciosa arguatur Baronis obligatio de quod deponunt testes superius ad dictu; hinc quoque sequitur, ut verificatum remaneat illorum testimoniū, quia alii subditū nullam habuerint actionem cogendi Baronem ad reparationem furni, nec ad eam Baro paratum se exhibuerit, nisi suu vinculo præcedentis obligationis adstridat, ut notar. Trobat. de Effect. immemor. quaff. 11. num. 144. ver. quod probatur in fin. cum legg.

Eoque magis quod ex pluribus locationalibus provenientiū dicti furni, factis ab anno 1350. usque ad annum 1479. & sic per facultum, & ultra, apparer per Baronies enīc injunctum fuisse onus conducoribus manutendendi furnum propriis expensis, & retinendi furnarium qui ferret panes subditum, & deinde ad eorum domos referret, eoque coquere ad Vintensem, & non ultra, & ita quoque constat ad talem rationem per tempus immemorabilem homines communita- tis solvi furnagium; ut ex his subditus semper uniformi- bus cum dicto tenuit plenē probata remanent veritas, & pra-existentia hujus conventionis, ut in specie firmat Urecol. de transact. g. 6. n. 55. Rot. cor. Bich. dec. 316. n. 6. cum legg.

Sed ultra titulum desumptum ex encyclica transactione apud DD. quoque prævaluat antiqua consuetudo per spatiū fere trium seculorum observata, ex qua constat subditos dicti loci semper accessit ad furnum Baronis. Cumque ista longava quæ possit faciat præsumere titulum meliorem de mundo, sicuti homines communitas potuerint pacifici cum Barone; ut ipse affluerent onus manutendendi furnum, & proprius expensis retinendi furnarium ad commodum Universitatis, cum illius reciprocip. & cor- rectiva obligatione accedendi ad furnum Baronis, ita lapsus temporis, cuius memoria initium non extat, operatur, ut per Baronem allegari possit hujus tituli, etiam si non adest, nec per testes probatur, ut ita actio per Communitatem omnino exclusa remaneat, ad notar. in fortioribus terminis per Cephal. cons. 403. num. 62. lib. 3. Petreg. cons. 85. n. 4. lib. 4. & Decian. cons. 24. num. 10. ver. quod omnia lib. 1. Thefaur. jun. quaff. for. 27. nu. 18. & legg. lib. 2. Rot. in recent. dec. 218. nu. 51. art. 6. & decis. 5. num. 5. cum legg. part. 12. & Roman. Argumenti doris. & legatorum 4. Mai. 1695. n. 8. neque obstat coram the.

Nec dicatur, quod talis accessus etiam si fuissent per 1000. annos continuatus, adhuc tamen tribus annis veniat arbitrio, & voluntatis subditorum, ita ut in his cibis, tam- quam facultatis, & voluntatis, fundari privativa possit. Baronis nequeat, nisi ulterius probetur illius prohibicio, & subsecuta Communitas acquiescentia; nam ex accuratori testium lectura, data in summario Baronis, 2. animadversum fuit illis univoco depositus, quod post emittas prohibitions Baronis, nemo amplius ex subditis suis fuit coquere panes, quād in furno illorum de- fuisse, qui tunc erant Baronii dicti loci; & quatenus ali- quis contraveniret, coactus fuerat solere furnagium, ac si panem decoxit in furno Baronali; immo cum quidam Sextoriis Baro minor dicti loci aperius fuit furnum in domo sua, testes uniformiter deponunt, Barones tunc tempo- ris huius aperiunt se oppofitum, & illorum contradic- tionem etiam effectum habuisse, quia excepto tempore pestis, nullus ex subditis decoxit panem in alio furno, quam in illo dd. Perusii: id est quod cum ex hac univoco testium depo- sitione comprobata etiam ex moderno testimoniū aliquo- rum testium repertorium de anno 1691, satis clare demon- stretur continua prohibito subditis de non confruendis novis furnis, neque de accedendo ad alienos, cum suu fuisse illorum acquiescentia; hinc perniciosa sequitur, ut accessus factus ad furnum Baronis, referendus non veniat ad actum facultatis, sed potius ad exprefsum, & positivam necessitatem, quia longeva quæ professa excludit quam- cumque facultas præsumptionem, cum toties continua- ta facultas non præsumatur, adden. ad Jul. Clar. g. fe- lixi. 16. n. 2. & 12. n. 7. & legg. Rot. coram Priolo dec. 431. n. 11. & in Romana Cambii. Martii 1684. s. penit. coram Eminen. Mediolan.

Et ita, &c. utraque parte, &c.

Demum non afficit, quod ad Autore moderni Baronis non minus admissa fuit plurium furnorum existentia in di- dicto loco, quia hanc non excludit Bannalitatem furni localis; nam ex longinquitate deferendi per- ciliterantur ita expositi temporum, & aeris inclem- entia portuerunt subditos in remota partiis communantes, per- mittente etiam Domino, alienos furnos accedere, ut pro- pria indumenti providerent, adnotat per Hering. de Mo- len. cap. 11. n. 138. & modern. Brixien. de fructib. disp. 6. art. 1. num. 76. in fin. ver. declarata ramen. Imo ex plurimis furnorum in Villis, Grangiis, allique locis remotis arguit potius Bannalitatem furni localis, qui cum semper fuerit unicus, dicendum est, quod ex oppositione Baronis nunquam per- missa fuerit aliorum furnorum construacio, ut secuta fuit in aliis locis, in quibus Baro contraponi non poterat, ut bene considerat Cafanat. cons. 39. n. 50. cum legg.

Prout infibulisti quoque visa fuit ad defruendam Bannalitatem furni introducio panis exterius nulla soluta Gabala favore Baronis, quia cum iste non pretendant furnagium nisi pane cocto in loco, non potuerit id exigere pro pa- na forensi alibi fabricato; nec valuerit impedire illius intro- ductionem in prædictum anno, cum transactio ini- ta cum suis Vaſſallis non comprehendat panem foremen, & alibi fabricatum, ut notar. Tondut. resolm. civil. part. 2. cap. 17. n. 3. ver. cum legg. & sub. 15. pol. med. & in simili casu Rot. coram Paphil. dec. 323. n. 3. cum legg.

Demum non afficit, quod ad Autore moderni Baronis non minus admissa fuit plurium furnorum existentia in di- dicto loco, quia hanc non excludit Bannalitatem furni localis; nam ex longinquitate deferendi per- ciliterantur ita expositi temporum, & aeris inclem- entia portuerunt subditos in remota partiis communantes, per- mittente etiam Domino, alienos furnos accedere, ut pro- pria indumenti providerent, adnotat per Hering. de Mo- len. cap. 11. n. 138. & modern. Brixien. de fructib. disp. 6. art. 1. num. 76. in fin. ver. declarata ramen. Imo ex plurimis furnorum in Villis, Grangiis, allique locis remotis arguit potius Bannalitatem furni localis, qui cum semper fuerit unicus, dicendum est, quod ex oppositione Baronis nunquam per- missa fuerit aliorum furnorum construacio, ut secuta fuit in aliis locis, in quibus Baro contraponi non poterat, ut bene considerat Cafanat. cons. 39. n. 50. cum legg.

Mantissa Decisio IV. Lib. II.

R. P. D. PRI OLO.

Cavallicens. Bannalitatis furni super Manutentione,
Mercurii 26. Junii 1697.

ARGUMENTUM.

Idem est Argumentum antecedentis Decisionis super Ma-
nutenzione emanata.

SUMMA R I U M.

- L**eitum est cuiilibus furos facere, nisi Dominus cafris,
jus furni privati habeat, vel ex pacto, vel ex
privilegio, vel iure erexitur.
- 2 Testibus inter se discordantibus, nulli est defendendum.
- 3 Transactio per testes probari non posse, nisi testes deponant de
roto tenore, & insufficiant instrumenti, & de qualitatibus
adjectis.
- 4 Testes in diverso iudicio examinatis non probant contra personas
ibidem non citatas.
- 5 Maxime si eorum depositio ex aliis testibus debitamenta sit.
- 6 Transactio una inobservata, confessur quo ad alia inse-
cuita, ratione indignata contractus.
- 7 Transactio probatur ex falso testis obseruantia.
- 8 Coactio judicialis arguit precedentiam obligationem.
- 9 Testes deponentes audiuntur a Senioribus, probant tempus anti-
quissimum.
- 10 Bannalitatis probatur ex aliis causis inferentibus.
- 11 In actione facultatis ad probatum Juris coactivi posse
non suffragatur, nisi concursus probabilitas, & acquiescen-
tia.
- 12 Litis, qua nullum habuit effectum, possessionem immemorabi-
lem non interrumpit.
- 13 Alius contraria prescriptioni ultra centum annos gesti, non eli-
dunt centenarius subsecutam.
- 14 Transactio per testes probari posse.
- 15 Articulati non fatur.
- 16 Protestatio preferens in protestans, ut contenta in articulis
ei non praeditum.
- 17 Si assumptionem sit probato conventionis per viam scriptura, illa
ex testibus deponi non posse, nisi confesio de emissione scrip-
turae.
- 18 Limita, si formaliter depositio testium processus assumptam hu-
biuntur probationem.
- 19 Testes examinati super causa statu probant quod omnes
etiam non citatos.
- 20 Maxime si causa fuit regata cum legitimo competitore.
- 21 Testes de uniformi, & antiqua possessione deponentes, &
admissimuli, ceteris testibus preferentur sunt.
- 22 Illuc non fit de causa ad causam.

DECISIO IV.

In hac Causa, in qua contenditur, an Baro loci de Cavis
i montibus sit in qua possitio iuris privativi cogendi
vassallos ad coquendam panem in suo furoto privative quo-
ad alios, duos emanantur decisiones coram me, inter se
pugnant. Cumque in hodierna Audientia fuerint ad ex-
amen revocata fundamenta utriusque resolutionis, quia
prima fuit unica tantum, visa sunt magis subtilitate mortua
posterior super eo fundamentaliter innixa, quod confor-
mata de antiqua, & titulata possitio Baronis super hoc ju-
re coactivo, DD. steterunt in ultimo loco decisus.

Retinetur namque theorica in utraque Decisione praemissa,
quod unicuique licet est, in sua facere furnos, coque-
re, & vendere panes, nisi ex pacto, vel ex privilegio, vel
jure servitutis, Dominus fendi habeat ius privative fur-
nandi; totum namque cause momentum in eo fuisse vidu-
um, an ex illis qua-noviter deducto a scribentibus pro
communitate, sublatus remanerent titulus conventionis in po-
strema decisione admisus favore Baroni.

Ajeant enim, probationem tituli non aliunde defum, quam ex testibus formiter examinatis de anno 1544, ac isto-
rum depositione reddi suppetum, & omnino in subfitem, ex eo deducant, quod combinando eorum dicta-
cum articulis ad instantiam Baronis precedenter exhibitis
incontinenti apparebat inter utramque irreconciliabiles con-
tradiccio, & quidem quoad substantia, nempe super
Dominio, & proprietate ipsius furni, & super modo defen-
dendi panes, idemque subebatur, quod itante haec discon-
cordantia neutri esse defendendum, juxta ea que plene tradit
Fariol. de trib. q. 71. num. 1. cum fogg.

Equo fortius quia cum in articulis deducta esset proba-
tio conventionis etiam per viam instrumenti, ut suadent il-

Super Mat. de Regalibus, &c.

sex ex actibus longe ante factis, ibi praebere potuerunt ju-
stam causam transgredi, & valde insufflant ad probationem
Bannalitatis etiam de tempore anteriori.

Et sic minus relevat, quod instrumenta locationum nullam
mentionem faciant de transactione, quia fatis est, quod illa fint uniformia depositione testium, & cum subfecuta ob-
servantia, absque eo, quod attendi mereatur, quod in hac
materia facultativa, & in qua Ius resifit, non suffragetur
ad probationem Juris coactivi, etiam accessus subditorum
ad furnum Baronis fuisse continuatus per 100 annos,
quia cum ultra probationem continuari accessus concur-
rant etiam actus prohibiti cum acquirentia, & patien-
tia subditorum, & quod magis est, [in] ea contraventionis
fuerit ab inobservantia exactum duplex furnum, re-
manet ex his superabundante probatum Ius coactivum
Baronis Antonelli, de comp. legal. lib. 4. 10. n. 24. Lud. Bell. conf.
11. lib. 8. Bertrand. conf. 13. n. fin. & Theſſer. dec. 16. n. 4. in fin.
& alii places in alia decisione emulati.

Nec talis observantia per tempus immemorabile contin-
uita dici potest interrupta per item motam de anno 1544
per Barones minores tunc contendentes libertatem furni-
am in decisione que reviserit s. ne aliquis ponderis, animad-
vertebat, quod si vel deponunt subditos diuersitate fur-
num Baronis in casu aliquo extraordinario, nempe pestis vel
alterius necessitatis, vel tentant de aliquo accessu momentan-
tia non remanet ex talis interrupta, sed magis magis
illa non remanet ex talis interrupta, sed magis magis
fuerit confirmata, Rot. coram Coccin. 2. 283. n. 34. & de-
cimum quod actus turbative sunt longe ultra 100 annos, &
deinde fecuta est Centenaria pacifica, hec tunc sufficeret ad
probationem Iuris coactivi, ad tradita per Molin. de pri-
mag. hisp. lib. 2. cap. 6. num. 60. Rofa conf. 12. num. 51. & fogg.
Rocc. scrip. 167. n. 41. Adden. ad Gregor. dec. 12. n. 7. & Rot.
coram Royas dec. 259. n. 8. & in recent. dec. 6. n. 19. & fogg. p. 7.

Ex his itaque premisis facilior negotio sublata reman-
tentia que deducta fuit a scribentibus pro Communitate; nam ad evitandum contradictionem inter testes, &
articulo, super quibus ex adverso mordicis insuffebatur, ani-
madveretur fuit in facto, quod ad instantiam Baronis articu-
lis qui fuerunt exhibiti, nempe primi, super quibus ex-
aminati fuerunt testes de anno 1544, & in his non repertus
articulatum instrumentum concordia, sed enunciatur ran-
cum conventione in genere: alii vero produci in progressu
ejusdem cause de anno 1550, nullum habuerunt effectum;
quo posito cessant argumenta in contrarium deducta, quia
fatis est, quod testes precedenter examinati sint formos
articulatum exhibitis, & nulli dubium sit, quin faciant plena-
& concludentem probationem, etiam non exhibito
instrumento transactionis, cum ita non exigat de necessi-
te scripturam, ut dictum fuit in precedenti decisione que revis-
erit s. non relevant.

Imo nec etiam ex articulis datis de anno 1550, defum
potest aliqua contrarietas ex eo, quod ibi enunciatur fur-
nus de domitio, & proprietate Baroni, quando testes con-
trarium depositurum. Quia ultra quam quod illa enunciata
stat demonstrativa ad offendendum qualitatem furni
Baroni, & quemque interpretatione capienda effut quo-
minus fieri potest, prejudicatum remaneat Articulanti, qui
exhibendo articulos non fatur, juxta notoriam regulam
de qua Abb. in e. cum venerabilis in fin. Except. Alexand. conf.
70. n. fin. ver. præterea lib. 2. & Rot. apud Posth. de manu-
desc. 166. num. 50. & in rec. dec. 57. num. 7. p. 18. Adhuc tamen
qua in ipsam productionem articulorum procurator Baro-
nis expresse protestatus est, & non approbad in articulis,
nisi ea que faciunt ad intentum sui principali, ita ut
contraria habeantur pro cassi, & annulatis, hec specia-
les protestatio operatur, ut preservatur remaneat ipsi pro-
testantis, & contenta in articulis ei prejudicare non va-
leant, Rot. in rec. dec. 85. n. 10. p. 18.

Et hinc animadverto ad feriem temporum cessa-
re quoque viuum efflat objectum ex eo deductum, quod af-
fumpta in articulis probationis conventionis per viam scrip-
tum, illa defum non posset ex sola depositione testium, nisi
confest de amissioni ipsius scripturae, quia cum ante produc-
tionem istorum articulorum secutum de anno 1550, longe
ante, feliciter de anno 1544, jam præcederet formalis de poli-
tio testium, fuisse multum inverisimile, si Baro volueret se
coarctare ad probationem conventionis per viam scriptu-
rae, quando illam jam habebat ex testibus formiter examinatis,
tanto magis quia in iisdem articulis non fuit certitudi-
nalis articulatum instrumentum conventionis per indi-
cationem rogitus aliquius certi, & determinati notarii, &
temporis, sed tantum dubitative & generice.

Nec dicatur, quod testes, etiam si sufficiunt examinati fu-
erit, ad Theſſer. de Luca Vol. III.

R. P. D. PRI OLO.

Cavallicens. Bannalitatis Furni super Bono Jure.

Mercurii 16. Junii 1697.

Argumentum in antecedentibus Decisionibus reperitur.

SUMMA R I U M.

Conventio cum vassalibus inita, ut in furno Baroni coque-
re teceantur, ei tributus juri prohibendi, ne ad alios
furne accedant, & novos confringant.

2 Maxime se vassalit per tempus immemorabile ad furnum Baro-
nis accedunt.

DECISIO V.

Efolatum fuit coram me sub die 25. Junii anni pro-
xime præteriti, licitam fuisse PP. Carthusianis, &
Communitati de Cavis montibus constructionem novi
furni tam in loco, quam in territorio; sed in repositio-
ne causa auditio Barone sub die 5. Decembri ejusdem fuit
moderata resolutio juxta modum ibidem expressum, quod
nempe furnus construendus defervere duxat debet pro
uso & commodo corudemmet PP. Carthusianorum,
absque eo, quod homines dicti loci ad illum accedere val-
erent in predictum Baroni; & DD. hodie mori ex ea
dem ratione freretur in ultimo loco decisa, si quidem non
comparente amplius Carthusia, & Barone non impugnam-
te illum bonum sive juxta modum superius insinuatum quoad
Communitatem dumtaxat reclamant ex fundationis
deductis in alia Decisione hodie edita coram me super
manutentione, clarè constituit de jure prohibitorio Baroni,
quod cum seculat ex conventione inita cum eadem
commu-

Mantisse Decisio V. Lib. II.

communitate, in illius sequellam remaneat impeditus accessus ad alienos, & aliorum novorum constructio, per ea que tradit Mastril. de Magistris, lib. 4. c. 18. n. 25, cum legg. Nat. cons. 106. 107. per tot. Thesaur. dec. 16. n. 2, cum legg.

Tanto magis quia ex actibus cumulatis in eadem decisione, probata fuit acquirefcentia ipsius communitatibus cum subsecuta observantia per tempus immemorabile; ideoque non immorando amplius super aliis exceptionibus, qua allegabantur per Carthusianos, fatis est, quod illae que fuerunt deducere per communitatem, sublate remaneant ex iis que plena manu allegata sunt hodierna decisione, & quae DD. remissive se habuerunt.

Et ita utraque parte, &c.

R. P. D. C A P R A R A .

Romanæ Officii,

Veneris 4. Martij 1695.

A R G U M E N T U M .

Conservatores urbis certo tempore residentes prerogare & extenderi non possunt officia à vita unius in personam alterius in præjudicium Conservatorum successorum.

S U M M A R I U M .

Conservatores residentes conferunt officia, eorum conservatores durante, vacancia.

2 Conservatores non possunt conferre officia vacuaria post eorum Magistratum, & n. 4.

3 Officiale trans tempore sui officii deponit imperium & caret jurisdictione, & n. 6.

5 Successor revocat extensiones officiorum non vacuum, factis per Antecessores.

7 Par in parente non habet imperium, & nemo debet mittere falcam in membra alienam, & successores, & n. 8.

9 Prerogatio officii ad vitam illius, qui illud possidet, hoc semo posse dari alteri de illius confusione caput permutationem.

10 Officiale novi cumulatus cum primo sunt illi, ad quae officium illo-orienti finit prorogatum.

11 Conservatores possunt concedere, & renovare officia quando vacant, & n. 12.

12 Fenestris lassatur uti glossator statutorum urbis versatissimus.

13 Conservatores ex causa Leonis X. possunt juxta precedentem eorum ordinacionem conferre officia, quia tamen vacant non autem non vacant, & n. 14.

15 Canis unicoloris aëris magis attendi debet, quam ipso actu.

16 Alius jurisdictionis attributus confirmans non actu facientur, cum confirmans supponit defectum in actu genere.

17 Conservatores ex sua, Urbis possunt solam extendere officia de parte filium & de fratre in fratrem.

18 Conferunt attributus aëris confirmatus, quando sibi confirmans etiam rejecit, vel reformavit aëris in simili materia.

19 Officiorum non vacantium collationes vel extensiones facta à conservatorio, fuerunt improbatæ sive per sententia Rotatales, & siam extra Rotam.

20 Sententia lata cum legitimo contradictorie & in iudicatum transacta, fuit ius quoad omnes.

21 Obseruantia debruunt per unicum actu contrarium.

22 Sententia per viam exceptionis & ad probationem simpliciter fieri producta, & non ad officium illam exequendi, probari sive aëris.

23 Obseruantia plus affecti, dum illi assunt Constitutiones Apostolicae statutum.

D E C I S I O N I V .

Collatis utrinque fundamentis Decisionum circa pertinentiam officii Mensuratoris fatis ad grossum, iisque mature perpendi pro gravitate cause exemplaris, & declarativa facultatum conservatorum urbis, placuit DD. secunda Decisi concedens immisionem Marchionis Scipioni Lancellotti in possessionem predicti officii.

Lancellotti enim habebat intentionem fundatam in collatione sibi facta de officio vocato per obitum Vincentii Ciuci à conservatoriis tunc residibus, tanquam fructu professionis conservatoria dignitatis, cuius est conferre ea quae occurunt de tempore residencie suis in Capitali, item eorum s. si Describimus legg. s. quod cuncti que universi, se-

min. Joan. de Plat. in l. si quis sponte in princip. C. de Decisione, lib. 16. Bald. & D.D. in l. 1. q. 5. ff. de offic. preconcess. & in l. 1. q. 5. ff. de offic. pref. v. g. Molin. de primog. lib. 1. c. 25. n. 1. & 2. Larrea alleg. legg. 119. sub num. 1. verbi item quia creatio.

Necquæ praedictam vacationem potuit impeditre super existentia Gottifredi, & Nunez, ad quorum vitam ultra illam Cincti fuerat extensa gratia per conservatores residentes de anno 1684, quia similes extensiones tanquam de juribus reservatis supremæ autoritati Principis excedunt ordinariam Magistratus potestatem, & ideo reprobarunt à jure ob manuifus præjudicium successorum in conservatoratu, quibus retardaverunt exercitium juris conferendi in vacationib[us] obvenienti tempore eorum Magistratus, per 2 text. in l. quod sponte in q. C. de donat. & in l. 1. si cui qui indicare, ff. de iuri d[icitu]r omn. indic. ubi glo. in verb. iudicati, excludit potestatum officialis in interiori die, & glo. in verb. ho- die, ubi licet excepit adventum successorum videatur militius agere, tamen ibi mandato officiali, ut per duos dies, antequam successor adventat, deponat imperium, & jus in 3 verb. Magistratum, Bart. in l. quod servit la 2. m. 3. ff. de option. & electio. legg. Bald. in l. si eius dies, s. si contra, s. de receipt. ubi ex communis sententia negat valere extensione officiorum, 2 quorum vacatio est futura in præsuccessori in magistratu, l. legg. C. de legg. & Consist. princip. & si ad hoc presentarent, voluite per successorem revocari, five per viam recessum, Glof. 5 in l. ambig. ff. de decet. ab ordinari. fuit five per viam nullitatis, ut ibidem refert Bart. & repetit Socci. in sen. consil. 288. num. 4, uti extra tempus administrationis ordinatas, & consequenter tempore inhabilit, in qua priori jam perfundit 6 Magistratu, prioratus defeceras jurisdictione, & in proprio notat Molin. de primog. lib. 1. c. 25. a. n. 1. cum quatuor legg. Nemis enim absurdum est, quod quis in membris alienis nam faciem imponat, & par in parente afficeretur imperium, l. nam Magistratus la 4. ff. de receipt. arbitr. Cagnoli. in l. summa 13. o. c. de pac. Mayer. de advoco. armas. cap. 16. num. 824. Mastril. de Magistratu. cap. 25. num. 2. lib. 1. A. f. dicit. decet. 392. num. 16. legg. & sub n. 19. ubi quid predecessor in tempus successus non debet partes suas interponere, quia in membris alienis, & sequitur Vincent. de Franch. dec. 193. n. 5. & in similibus fuit sanctius à san. mem. Paulo V. consil. 17. que incipit, Recens.

Defensores Gottifredi admitebant supplantari successores in expectativis, & coadjutoris cum futura successione, ubi predecessores conferendo absunt jus quod debuit spectare ad successores. Negabant hoc evenire in presenti, ubi uno eodem tempore officium Vincentini cumulative collatum fuit Gottifredo, & Nunez. Sed objecit evanescit, quia haec eadem extensio ad novas personas adolescentem requirit perenece prædecessor omnium & singulorum officialium supradictorum, ante quem officium vaceret, & ido per hanc collationem absborbet ius eodem modo, ut antea; quidquid fuisse, si vacabilitas remansisset refrecta ad periculum vite unius tantum, quod involveret speciem permutationis ob eventualeitate vaccinationis, & tolerabili est, dum non datur plus temporis quam prima; fecus vero ubi firmo manente primo investito, protraherat ad ulteriores personas superadditas, Rot. dec. 67. n. 14. & 18. p. 1. rec.

Nec refragatur, quod reservatori collationis Cincti renunciaverint conservatoriis eorum jus; quia ius non consilit in dimissione decreti reservati, sed in vacabilitate, que in gratia extensionis non pendet a solo pericolo vite primi officialis, ut antea, sed etiam ab obitu supradictorum in officio, qui fuerant novi officiales cumulative cum primo, ut liquet ex lectura, ut in sumario Gottifredi, l. 1. lib. 10. scilicet nobis supplicari fecerunt, ut officium sub periculo vita Vincentini existens, ad vitam Francisci Gottifredi, & Marcelli Nunez extenderemus, — Quo sat sunt, ut patet, esse eandem gratiam, ad novas personas ante non comprehensas, exten-

Cum itaque prorogatio, utpote gravativa, successorum in conservatoratu, habeat apertam resistentiam iuris, constitutionum Apostolicarum san. mem. Inno. X. & Alex. VII. ac Clement. X. auctoritate confirmatam, ut in alia decisione non potuerunt a Dominis admitti, aliae exceptiones ex iure statutario urbis cap. 15. de conserv. & ex conseruanda abrogativa seu prescriptive, ad quas Gottifredus configuratur.

Enim quad statutum, licet in d. cap. 15. inter facultates conservatorum recenteat ibi officia renovare & confirmare, & cum vacaverint, de novo concedere; hoc tamen referunt ad illam renovationem, cui est locus ex vacazione effe-

Super Mat. de Regalibus, &c.

effectiva officii, ut enucleata natura verbi — renovare — explicat Cicer. 2. præ leg. Agraria, fei reintegrale, videlicet vetera renovare, idem Cicer. 1. Acad. qu. 1. c. 2. de oratore, c. 2. no. 2. ff. de damn. infel. & in l. 1. C. de reg. l. vend. & l. 1. de novis. Cald. de renov. amphy. lib. 1. c. 1. n. 2. Ex quis 12 bus eradicatur prorogatio, quam Fenzon. Gloriatore veritatis in annos, ad l. c. 15. n. 10. aperte relicit, prout fam. Urbanus VIII. in Confis. 201. prvidens simulationem civium, & diffida inde foveri, ex quo conturbaretur illa 13 provida conservatorum ordinatio, quam habuerat per oculis san. mem. Leo X. in const. impres. apud Fenzon. fol. mali 279. fundata in certa ratione, & honesta causa, ut advertit Fagan. & Gonzalez. in t. n. 3. off. prob. cum qua, tamquam regulæ directivæ, idem Leo X. voluit dispensari officia Capitolina ibi juxta providam conservatorum ordinacionem, vigilantis in eo, ut occurseret, ne erumpere tur in dies effrenatum collationum preventivaram impetratus, & illa dissonans undeque corporis politici colluvies, per quam exahaurirent successorum juridicitiones, ut advertit Rot. in des. Card. Lancellotti & in nostra 2. decisio. 498. n. 2. p. 3. des. 295. n. 4. p. 5. & des. 156. n. 9. p. 7. Et facilius quia factum obseruantur confirmatur cum regulis juris, constitutionibus Apofoliticis, & statuto Urbi, ut fuit dictum in des. 214. n. 7. p. 4. tom. 2. rec. & in Melvinitana statutis 27. April. 1689. p. 1. neque interpretatio, coram Rev. Dicano.

In aliis vacanciam fuit immorari, & id relative ad decisionem confirmatam; utraque parte informante, &c.

R. P. D. MOLINES DECANO.

Romanæ Officii Aqua Felicis.

Veneris 4. Janu. 1709.

A R G U M E N T U M .

In hac Magistrali decisione firmatus in alio casu simili idem, quod in proxime precedenti Decisione fuit dictum, non posse sciens per conservatores Urbi certo tempore residentes prorogari, & extendi officia à vita unius in personam alterius in præjudicium conservatorum successorum. Et amplius in hac decisione firmatus quod extenso hujusmodi, etiam confirmata per Papam, non fortiter effectum, & quia confirmatio est in forma communis, & de scientia specifica Papa, quod conservatores non poterant facere extensionem.

S U M M A R I U M .

Conservatores urbis non possunt de iure extendere & prorogare officia in personam alterius cum futura successione.

2 Idem ex statuto Urbi.

3 Conservatores non possunt talis extensi, ne supplantur successores.

4 Bon. mem. Nicolaus Severulus celebris Jurisconsultus titulo decanus.

5 Stat. urbi lib. 1. c. 15. loquitur de officiis amovibiliis.

6 Officia non amovibiliia ex statuto, urbi ex qua non possunt fieri.

7 Extensione officiorum exequitorum in fons presi fieri de patre in filium, & de fratre in fratrem, ex filio, urb.

8 Obseruantia in qualibet materia, & sequentes statutis attendi debet.

9 Officia cantantia in vitam duorum non possunt extendi per additionem novæ personæ, sicut practicatio etiam in fons.

10 Rot. in Romanæ officiis 26. Martii 1694. s. ex viginti, coram R. P. D. Capra, declaratur & nn. 11.

11 Facultas data à Principe vel statuto Decurionibus concedenda officia, intelligitur de observantibus durante coram Magistratu.

12 Ceterum fatale fuit Gottifredus, quod quotiescumque similes extensiones fuerint ad trinacram revocata, tempore à Judicibus & in foro confitentes fuerint rejectæ, five iudicato.

13 Sententia cum re iudicata late cum legitimis contradictoriis, facinus statutum quod omnes.

14 Conformatio Principis in dabo presumitur in forma communis.

15 Presumitur in forma communis, si non habet clausulas praefacentes/extensionem confirmantias.

16 Confirmationis in forma communis non stat loco nova concessionis, nisi superadditæ aelli confirmatio.

17 Confirmationis in forma communis supplet solu[m] defectum solemnitatem accidentalium, non substantia, nempe defensione patet statutis alienis, & n. 18.

18 Confirmationis in forma communis fundata in actu nullo, corruit.

19 Narrativa facta Papa à parte supplicantis & potest confirmationem, debet sufficiari.

20 Papa potest ab eo dubio confirmare nulliter concessa.

21 Confirmationis a Papa non certus facta ex defensione voluntatis, si ignoravit defensionem potestis illorum qui fecerint confirmationem.